

AMERIKANSKI SLOVENE

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V JENVER, COLO., IN SLOVEN KE ŽENSKKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH

(Official Organ of four Slovene Organizations)

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 15. AVGUSTA — THURSDAY, AUGUST 15, 1935

LETNIK (VOL.) XLIV

The Oldest and Most Popular Slovene Newspaper in United States of America.

Najstarejši in najbolj priljubljen slovenski list v Združenih Državah Ameriških.

TEV. (NO.) 159.

Načrt relifnih del ogrožen-Oba nasprotnika nepopustljiva

Delavstvo svari predsednika, da bo ves program javnih del padel v vodo, ako se ne bodo preuredile plače. — Stavka preti, da bo izbruhnila po vseh ameriških mestih, kakor je v New Yorku. — Vprašanje glede relifa stavkarjem.

New York, N.Y. — Z letne seje eksekutivnega odbora ameriške delavske federacije, ki se vrši v Atlantic City, je predsednik federacije Wm. Green, poslal preds. Rooseveltu opozorilo, da utegne program ves ogromni vladni načrt za javna dela vsled odpora in protesta delavstva proti plačam, ki so določene za ta javna dela.

V svojem opozorilu na predsednika je Green povdarjal, da je federacija prejela zanesljiva poročila, da se namerava delavstvo po vseh mestih po celih deželah upreti proti nizkim plačam na enak način, kakor je to storilo delavstvo v New Yorku, New Jersey in Philadelphiji. "Mi obojamo stavke, kakor jih vsakdo drugi," je dejal Green, "in resna zadeva je, ako stopi ljudstvo v stavko proti vladni sami. Radi bi videli, da bi se to poravnalo, toda pri tem so nekatere zadeve, od katerih naši člani ne morejo odstopiti."

Priporočal je Green dalje, naj bi se vsi projekti za javna dela postavili pod vodstvo dosedaj obstoječe administracije javnih del, ki po predsednikovem odloku plačuje take meje, kakor so v raznih krajih v navadi, dočim je za Work Progress administracijo določena plačilna lestvica, po kateri ne sme noben delavec dobiti več, kakor \$93.50 na mesec. In proti temu delavstvo protestira, češ, da za iste vrste delo morajo veljati iste plače, ne glede na to, ali je delodajalec vlada ali pa privatno podjetje.

Unijski voditelji v New Yorku pa so med tem na delu, da spravijo na stavko celokupno delavstvo na vladnih relifnih projektih, kjer ima biti zaposlenih do 100,000 oseb. To je velika kampanja pa se vodi tudi med neorganiziranim delavstvom. Unijam je predvsem na to, da spravijo v stavko celokupno delavstvo, češ, da brez tega tudi neizveščano delavstvo ne bo moglo narediti ničesar z delom. General Johnson, ki je vladni administrator v tujakšnem mestu, je izdal povelje, da je stavka delavstva neuspešna in da se je udeležu- komaj 1000 delavcev. Unij- voditelji pa nasprotno iz- ražajo, da te trditve niso resne in da so v ponedeljek na delo le neizveščani de-

lašnosti obstoja, kaj bo vla- da napravila s stavkarji. Prej- ni relif in da se bodo na- način prisilili k javnim de- ludeno plačo, ali bodo pa- naradali. Unijski voditelji pa- nasprotno izražajo prepriča- nje, da se bo relif izplačeval stavkarjem, češ, da so

DAVČNI NAČRT IZPREMENJEN

Ljudstvo protestiralo proti davkom na nizke dohodke.

Washington, D.C. — Senat- ski finančni odbor je bil pre- ko nedelje in ponedeljka na- ravnost poplavljen od prote- stov iz vseh krajev dežele pro- ti načrtu, da bi se zvišali do- hodninski davki za "male lju- di," kakor je ta odbor sklenil preteklo soboto; tedaj je nam- reč odbor določil, da se pod- vržejo dohodninskemu davku že dohodki letnih \$800. Z ozi- rom na te proteste je odbor črtal to določbo in je nato v torek predložil celokupnemu senatu celotni načrt, kateri se razlikuje od prvotnega Roo- seveltovega načrta v toliko, da opušča zvišanje davkov na zapuščine.

IZBIRA MED RELIFOM IN DELOM

Chicago, Ill. — Državna re- lifna komisija je pretekli po- nedeljek objavila, da bo z uvedbo federalnih javnih del v Illinoisu dano na izbiro ti- stim delavcem, ki dobivajo na relifu več podpore, kakor pa bi znašala njih plača na relifnih delih, da ostanejo še nadalje na relifu. Za javna dela se je v Illinoisu določila najnižja plača \$40 na mesec za manjše kraje, za Chicago pa \$55. Nekatere velike druž- ne pa dobivajo zdaj na mesec skupne podpore do \$100, in takim bo dovoljeno, da bodo še naprej ostali na relifu.

ZRAČNA ZVEZA MED FRANCIJO IN ARGENTINO

Buenos Aires, Argentina. — Po več poizkusnih poletih, ki jih je izvršil francoski letalec Jean Mermoz med Parizom in Buenos Aires, se je neka fran- roska aeroplanska družba od- ločila, da bo z mesecem jan- uarjem med tema mestoma redno potniško zračno službo z letali. Uporabljali se bodo v to svrhu velikanski letali čol- ni, v katerih bo prostora za 60 potnikov in ki bodo napra- vili omenjeno pot v 40 urah.

UTILITETNE DRUŽBE ZA DENE USODA

Washington, D.C. — Ka- kor se je izrazil senator Whee- ler, je možno, da bodo velike utilitetne družbe letos še re- šile svoje postojanke in pre- prečile "smrtno obsodbo." Po- vdaril pa je, da bo prišla ta zadeva pred ljudstvo v volilni kampanji prihodnje leto in tukaj se naj družbe priprav- jo na odločilen poraz od stra- ni javnega mnenja.

relifa kakor vsak drugi držav- ljian, ki je v potrebi.

LONG BO KANDIDIRAL

Ako ne bo šlo na demokratski listi, bo ustanovil svojo stran- ko.

Washington, D.C. — Kako- se iz senatorskih krogov jav- lja, se je senator Long v torek definitivno izrazil, da bo pri- hodnje leto kandidiral za pre- sednika, in sicer na demokrat- ski listi. Ako pa bodo demo- kratci postavili Roosevelta za kandidata, potem bo on usta- novil svojo neodvisno stranko, razen, ako ne bodo republi- kanci nominirali koga, ki bi ga on lahko podpiral. Izrazil pa se je, da ne bo kandidiral toliko z namenom, da bi po- bil Roosevelta, marveč bolj, da bo sam izvoljen. — V re- publikanskih vrstah je ta ob- java povzročila veselje, kajti to bi razcepilo demokratske vrste, s čimer bi bila republi- kanska zmaga lažja.

KOMUNISTIČNI PROGRAM PROTI VOJNI

Moskva, Rusija. — Na med- narodnem komunističnem kon- gresu, ki se vrši tukaj, so se delegati odločili, da bodo iz- vršili načrt, da se preprečijo imperalistične vojne, na ka- tere se več držav zdaj pri- pravljajo.

UREDITEV PLAČ ZA ŽEN- SKE LEPOPILNICE

Chicago, Ill. — Med prote- sti od strani delodajalcev je poseben državni odbor, ki je bil postavljen po zakonu iz le- ta 1933, uredil delovne raz- mere in plače za službenke v ženskih lepoticah. Dolo- čilo se je, da sme biti najvišji delovni čas po 45 ur na teden in najnižja tedenska plača \$16.50. Enako je odredeno, da se mora dati uslužbenkam čas za obed pet ur potem, ko začne delati. Delodajalci so protestirali, češ, da pod taki- mi pogoji ne bodo mogli na- daljevati z obratom. Podobni kodeksi se bodo upostavili tu- di za druge industrije; za pralnice je že v veljavi.

NAZNANILO NAROČNIKOM Cenj. naročniki naj blago- volijo vzeti na znanje, da bo zaradi zapovedanega katoli- škega praznika, ki ga obhaja- mo v četrtek, izostala petkova številka našega lista.

KRIŽEM SVETA

— Grossoto, Italija. — V nekem premoženiku blizu mesta Ribolla je podzemski tok zalil rove, kar se je zgo- dilo tako nenadoma, da se moštvo ni moglo rešiti in jih je 14 našlo smrt v valovih.

— London, Anglija. — Ka- kor se poročila iz Madrida, je bil izvršen napad s kamenjem na tamkajšnji italijanski kon- zulat. Kamenj so bili zaviti v letake z napis "Pustite Abesi- nijo pri miru!" ter "Doli s fa- šizmom!" in vrženi skozi ok- no.

— Atene, Grčija. — Kljub vladni odredbi, ki določuje stroge kazni za vsako dejanje nasilja, se je v ponedeljek zve- čer zbralo okrog 1000 rojal- stov na javnem trgu in so sku- šali napasti poslopje republi- kanskega lista Patris.

— Moskva, Rusija. — Splo- šno pomiloščenje je bilo pro- glašeno od sovjetske vlade nad vsemi tistimi, ki so bili za- prti med leti lakote 1932 in 33, ker so kršili državne odredbe.

SLAVNI ZDRAVNIK — MAZAR

Los Angeles, Cal. — Z na- meravanjem poizkusom, da bi se človeško bitje zmrznilo do smrti in nato zopet oživel, ne bo bržkone nič. Poizvedova- nja so namreč odkrila, da "doktor" Willard, ki je name- raval izvesti ta poizkus, ni no- ben zdravnik, marveč je bil pred dvema letoma že kazno- van, ker je opravljal zdravni- ški posel brez licence in je pri- tem neki ženski povzročil res- ne opekline z nekim mazilom, ki ji ga je predpisal. Poleg te- ga je bil nekoč razkrinkan v Kansas City, kjer se je izda- jal za ruskega princa. Z oziro- ma na vse to je tudi Stefan Simkovich, ki se je prosto-

VOJNA NEIZOGIBNA

Italija zahteva kontrolo nad Abesinijo, Abesinija pa na- sprotno ne dopusti nikakega gospodarstva nad seboj.

London, Anglija. — Ugotav- lja se, da ima angleška vlada nov "mirovni načrt" za porav- navo spora med Italijo in Abes- inijo. Kak je ta načrt, se še ni objavilo in se bo najprej pretresel pri konferenci ta pe- tek v Parizu, in sicer s fran- coskim in italijanskim zastop- nikom.

Ne glede na to, kak je ta načrt, pa Italija ne kaže po- sebnega zanimanja zanj. Ita- lijanski krogi namreč pravijo, da načrt gotovo ni tak, da bi dovolil Mussoliniju vse, kar bi on rad, namreč popolno kon- trolo nad Abesinijo; s čim manjšim pa se Mussolini ne bo zadovoljil. Kako malo uspeha pričakujejo Italijani od vseh posredovanj in kon- ferenc, je razvidno iz tega, ker postajajo njih vojne pri- prave čimdalje bolj intenziv- ne.

Enako odločnost kakor Ita- lija kaže tudi Abesinija. V po- nedeljek je cesar Selassie pri konferenci s svojimi ministri povdarjal in objavil celemu svetu, da Abesinija ne bo ni- koli sprejela pokroviteljstva nad seboj od kake druge dr- žave, ali da bi odstopila svojo zemljo komu. Omenil je ce- sar, da se deževna doba bliža koner in da se iz italijanskih priprav razvidi, da čakajo na ta čas za svoj napad. Povda- ril pa je, da se njegovi ljudje ne bodo podali. Umaknili se bodo v svoja gorovja in pušča- ve in se borili do zadnje kap- lje krvi, da se rešijo pred Ita- lijo.

voljno prigrabil, da se bo dal zmrzniti. umaknil svojo po- nudo. Prelomitev pogodbe, ki jo je že sklenil z Willardom, so mu olajšale državne ob- lasti, katere so se izrazile, da ne bodo dopustile, da bi se po- izkus izvršil.

Iz Jugoslavije.

Strašna nesreča se je zgodila v Flerinovem kamnolomu pri Domžalah, ko je nepričakovano eksplodirala mina. — Nenavadna znamenja na večernem nebu strašijo Ljubljancane. — Smrtna kosa in drugo iz starega kraja.

Nena na eksplozija mine

Ljubljana, 26. julija. — V kamnolomu Vinka Flerina, po- sestnika iz Ihana pri Domža- lah sta uslužbena 34 letni Franc Gregorin in 37 letni Ivan Pelcjan, oba delavca s Klope- v občini Dolu pri Domžalah. Kot sosed sta tudi včeraj de- lala oba skupaj v Flerinovem kamnolomu. Pripetila pa se ji- ma je ob dveh popoldne huda nesreča, ki ju je skoraj stala življenje. Polagala sta nam- reč mino in ker dalje časa ni hotela eksplodirati, sta bila radovedna ter sta hotela ugo- tovitvi vzrok. Šla sta pogledat, ne da bi slutila kaj hudega, pri- tem pa je med tem časom mi- na s strašnim pokom ekspo- dirala. Delavce, ki so oddale gledali ves prizor, je stresla prava smrtna zona. Oba de- lavca je namreč eksplozija vr- gla daleč v stran: Gregorinu je ostro kamenje skoraj popolno- ma raztrgalo desno roko in nogo, pri tem pa je dobil še občutne poškodbe po vsem te- lesu. Pelcjanu pa je eksplozi- ja tako pokvarila desno oko, da ga bo najbrž izgubil za zmerom. K obema so poklicali zdravnika, ki ju je za prvo pomoč za silo obvezal, nato pa je odredil, da oba teška poško- dovanca prepeljejo z rešilnim avtomobilom, ki je prišel na kraj nesreče ob 15.25. v ljub- ljansko splošno bolnico. Ne- sreča je med prebivalstvom vzbudila mnogo razburjenja in sočustvovanja z nesrečnimi žrtvama.

Znamenje na nebu

Ljubljana, 26. julija. — Ljubljancani že nekaj dni opa- zujejo po zahodu sonca, nad mestom proti zapadu, visoke vitke proge na nebu in vsak večer ugibajo, kakšen dim je to, ki je tako navpičen, kakor bi visela jermena z neba in se le lahko gibala v vetru. Višina- teh živih stebrov se nepresta- no mnenja in izpreminja se tudi njih barva, da so večkrat skoraj nevidni, drugič pa zo- pet temni kakor gost dim. Se- danj so šele ljudje prišli na to, da ti navpični pasovi na nebu niso nič drugega, kakor mir- jadne jate mušic, ki plešejo visoko v ozračju. Zaredile so se seveda predvsem v mlaku- žah Ljubljanične struge in nam gotovo ne obetajo nič do- brega. Upajmo, da nam de- ževje in hlad izbršeta te pre- teče proge z večernega neba. Koliko je mušic, pa občutijo vsi tudi po stanovanjih, da ne morejo več spati pri odprtih oknih.

Ogenj v cerkvi

V cerkvi sv. Jakoba v Ljub- ljani je nekdo zažgal prte na oltarju Matere božje. Opazila Lovrec, ki trpi radi tega veli- je ogenj neka deklica, ki je ko škodo, je razgrajče pre- brž stekla povedat cerkovniku podil s streli.

Josipu Pajničju, kateri je ogenj pogasil in prijavil policiji. Zgoreli so samo prti in sveč- niki so od ognja pochneli in je škoda le nekaj sto dinarjev.

Smrtna kosa

V Vičancih pri Vel. Nede- lji je umrl na poškodbah ka- tere so mu prizadejali nezna- ni napadaleci, Peter Majcen, posestnikov sin star 24 let. — V Ljubljani je umrl Franc Marolt, državni vpokojenec. — V Mariboru je umrla Josi- pina Kotnik, lastnica pekarna- stara 70 let. — V Mariboru je tudi umrla Genovefa Hafner, soproga električarja stara 33 let.

Tri nove maše

Redka čast, je doletela le- tos vas Breže pri Ribnici. Imeli so namreč zadnji mesec kar tri nove maše. Prvo je opravil Ludvik Beška 14. julija, drugo Franc Mihelčič v ne- deljo 21. julija, tretjo pa Ga- briel Arko, frančiškan v Spli- tu v nedeljo 28. julija. Redke so vasi, ki bi se postavile kar s tremi novomašniki v enem letu.

Nevarna granata

Iz Cerknice poročajo, da je nedavno mlad fant neki Ma- tevž M. pri košnji našel v grmovju na senoži železno stvar, s katero pa ni vedel prav ravhati. Poklical je sku- paj tudi grabljice in to stvar, bila je granata, vrzel ob ka- men tako nesrečno, da je ek- splodirala in fanta nesrečno zadela v obraz. Prijel se je z obema rokama za obraz in se precej časa ni zavedel. Pokli- cani zdravnik mu je iz obraza potegnil več koscev železne granate, ki so se zapičili vanj. Fant je srečen, da ni izgubil oči pri tem nevarnem ravn-anju.

Utonil je

Martin Lubej, ki je bil v služ- bi na postaji Sava pri Litiji, se je nekega dne, ko se je vra- cal domov v Mošenj kjer sta- nuje, hotel ohladiti v Savi. Ker ga ni bilo domov, so ga šli do- mači iskati, a so na obrežju Save našli le njegovo obleko. Takoj jim je bilo jasno, da se mu je zgodila nesreča. Šele nekaj dni potem sta dva že- lezničarja iz Zagorja našla nje- govo truplo v Savi. Zdravnik je ugotovil, da ga je v vodi za- dela kap.

S streli pregal razgrajče

Na Pesniški dvor, tako piše- jo iz Maribora, so neke noči vdrli razgrajči in razbili vse šipe, polomili stole in razdeja- lani je nekdo zažgal prte na oltarju Matere božje. Opazila Lovrec, ki trpi radi tega veli- je ogenj neka deklica, ki je ko škodo, je razgrajče pre- brž stekla povedat cerkovniku podil s streli.

Do 20,000 oseb se je udeležilo javnih demonstracij, ki so bile prirejane na ulicah v New Yorku v protest proti vojni v splošnem in posebej pa še proti nameravanemu napadu Italije v Afriki. Slika kaže oddelke komunistov, ki so se udeležili demonstracij in korakali po ulicah z vzkliki "Doli z Mussolinijem!" ter "Smrt fašizmu!"

AMERIKANSKI SLOVENEČ

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razum medij, pone-
deljkom in dnevom po praznikih.

Izdaja in tiska:

EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.

Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:

EDINOST PUBLISHING CO.

Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina	Subscription
Za celo leto	For one year
Za pol leta	For half a year
Za četrt leta	For three months
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto	For one year
Za pol leta	For half a year
Za četrt leta	For three months

Dopolni važnega pomena za hitro objavo morajo biti dopolnjeni
na uredništvo vsak dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za
zadnje število v tednu je čas do četrtika dopoldne. — Na dopise
brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Šola

I.

"Primitve jih, dokler so mladi!" To je naslov male
notice v listu "Collier's Weekly". Dalje razlaga list na-
slov: "Dobre šole in zabavališča (playgrounds) pripomo-
rejo več do takih mož in žena, ki se pokorijo zakonom,
kakor vsi redarji in vse ječe skupaj." Dobro povedano in
razloženo. Mladino naj bi ujeli, dokler hodi v šole in na
zabavišča ali igrališča, ko ta mladina doraste, in jo redar-
stvo in jetnišnice morajo loviti, ker je ta dorasla mladina
prišla z zakoni navskriž, je prepozno in ne izda dosti. To
se nanaša na naše vrlo žalostne razmere, ko je zločinov, da
le kaj, in je treba množiti redarstvo in polniti jetnišnice.

Do sem in pri tem bi tudi jaz pritrdil, saj se govori o
"dobrih" šolah in igriščih. Tudi dobrih igrišč ne izloču-
jem. Mladina potrebuje raznih iger, se hoče zabavati.
Dobra igrišča in dobre zabave lahko marsikoga obvaruje-
jo pred nevarnostmi, ko prihajajo leta. Tudi naše sloven-
ske jednote so vpeljale marsikaj, kar bo naši mladini has-
nilo, ako je — "dobro", dasi imajo razne jednote pač tudi
razne namene pred seboj, in bi težko imele naprave za
mladino pravi uspeh, ako že dvomljiv namen pokvari in
onemogoča ta uspeh. Res "dobro" mora biti pač v vsakem
oziru — "dobro". Pri naših razmerah in naših amerikan-
skih Slovenceh pa igrišča, zabavišča niso tolikega pomena,
kakor so šole. Tu je dvakrat treba poudariti točko "do-
bre šole". Zgornja notica ima pač sploh šole pred očmi.
Nekaj dobrega bo vsebovala vsaka šola, če le zasluži to
ime. Imamo celo "šole", kjer se naravnost poučuje o —
zločinu. To pač niso nobene šole, ker sploh ne zaslužijo
tega imena. Šole so one ustanove, kjer naj se uči in vzgo-
juje mladina, ki je po naših splošnih šolskih zakonih
dolžna pouka se udeleževati. Tu pridemo do nekega na-
videznega nasprotja, ako vzamemo razmere, kakršne ob-
stajajo pri nas v Ameriki. Imamo javne šole, in kjer ni
nobene druge prilike, mora mladina pač pohajati te šole,
ker tako veleza zakon. Nad dva milijona katoliških otrok
pohaja v Ameriki v te javne šole. Radi pouka nihče ne
more oporekati tem javnim šolam, saj bi prišel v tem slu-
čaju navskriž z zakonom, in pouk bo odgovarjal zahtevam,
saj javne šole razpolagajo z bogatimi sredstvi, katera so
na razpolago potom šolskih davkov.

Stvar se pa sesuče malo in celo bistveno drugače, ako
preidemo na vprašanje — vzgoje. Zadnjič je prišel k me-
ni mož iz druge naselbine in je omenil šolo, župnijsko šolo,
kjer ima svojo deco, in je rekel: "Dobro vzgajajo naše otro-
ke". Zadel je čisto nehoti. Pouka ni omenil, pač pa je
omenil vzgojo. Zopet ne bom trdil, da bi v javnih šolah
morda ne bilo nobene vzgoje. Drugo vprašanje pa je, ali
je vzgoja taka, kakršna bi imela biti, in kakršna mora biti

za katoliškega otroka po katoliških vzgojnih načelih. Tu
je razporejeno, zakaj imajo katoličani tam, kjer je to le mogo-
če svoje lastne in župnijske šole. Te šole nudijo v vsem
obsegu pouk, kakršnega zahteva splošni šolski zakon, te
šole in edinele te katoliške župnijske šole pa nudijo tudi
— vzgojo za katoliškega otroka, in te vzgoje javne šole ka-
toliškemu otroku ne morejo nuditi, ker nimajo katoliških
vzgojnih načel.

Tu stojimo glede šol pri neizprosni načeli za vsake
katoliške starše: Kjer je katoliška župnijska šola se noben
oče ne sme ustrašiti žrtev, da nudi svoji deci poleg nauka v
katoliški župnijski šoli tudi katoliško vzgojo. Srečni star-
ši, ki imajo to priliko, in mnogi jo imajo, ko imamo nekaj
katoliških župnijskih šol v naših slovenskih naselbinah.
Ako se ne poslužujejo te prilike, ne trdim, da bi morda
moral nastopiti policija ali jetnišnica, vzgojo svojih otrok
so pa zanemarili. Kakor vsako leto mora tudi letos iti po
slovenskih naselbinah klic: Katoliški otrok v katoliško šolo!

O TEM IN ONEM IZ SOUTH
CHICAGO

So. Chicago, Ill.

Samo še par dni nas loči od
"naše nedelje," kakor imenu-
jemo nedeljo po prazniku vne-
bovzetja Marije Device, ali
Veliki Šmaren. Že več let nam-
reč na to nedeljo romamo v
Lemont, na ameriško Brezje,
kjer se polni zaupanje pribli-
žamo Njej, ki je Mati božja.
Petožili ji bomo skrb in nad-
loge in težave, jo prosili po-
moči za prihodnost in se ji
zahvaljevali za že prejeto mi-
losti. Prav tako, kot otrok pri-
hiti k materi, tako bomo mi
prišli k Njej. Če bo lepo vre-
me, bo lepo in brez težav, kar
tudi sami želimo. Kolikor se do
sedaj čuje, bosta vozila tja
dva avta, samo za otroke. Od-
rastli pojdejo lahko s truki,
ker bosta dva truka na razpo-
lago. Cena za vožnjo s trukom
bo tja in nazaj, kakor sem že
zadnjič omenil, samo 50c. Ne-
kateri bodo šli tja tudi s svo-
jimi avtomobili, kakor je bila
to navada že druga leta. Za
te, kateri nameravajo iti s tru-
kom, naj gledajo na to, da
bodo o pravem času pri cerkvi
na 96 cesti, ker truki bodo od-
peljali točno ob 9 uri in se ne
bo čakalo na nikogar. — V
cerkvi je že bilo oznanjeno in
v Amerikanskem Slovenceu spo-
ročeno, da si naj vsak, kdor
se namerava peljati v Lemont
s trukom, preskrbi tiket za
truk pred nedeljo in ne šele
zadnje minuto. Prav malo se
jih je oglasilo, komaj par, ta-
ko da se sedaj še nič ne ve,
če bosta šla dva truka ali ne.
Naročena sta in najbrže tudi
pojdeti. Saj je že navada, da
naši ljudje čakajo do zadnje
minute, da se odločijo, zato
smo pa včasih malo pozni.
Pomnite, da je treba računati
na morebitne manjše neprilike
po poti in na zamude, zato je
vedno bolj pol ure poprej od-
riniti, kot pa potem v skrbeh
voziti, bomo li za časa tam,
ali ne.

Kakor je bilo oznanjeno, bo
sv. maša v Lemontu ob 10:30
po novem času in sicer bo sv.
maša na hribu, pri lurski vot-
lini, če ne bo med tem kake
spremembe. Zberemo se pa
vsi spodaj pri samostanu,
pred cerkvijo, odkoder gremo
v procesiji dol in ko je vse kon-
čano, naj se vsak poživi s
tem, kar je s seboj prinesel.
Celo popoldne potem, dokler
se ne začne večerna procesi-
ja okoli jezera, ima vsak pro-
sto, da lahko posesti v hladni
senci, ali da gleda otroke ka-
ko se bodo tam zabavali. Si-
cer pa naj vsakdo, glede re-
da, ki bo vladal ta dan pri po-
božnostih v Lemontu, posluša
oznanilo. Vsak naj na to
oznanilo pazi, da ne bo zmeš-
njave.

Da bo vsakdo, ki želi iti v
Lemont imel dovolj časa da
se pripravi in pride pravo-
časno na trk, bo zato prva
sv. maša doma, že ob 7:30
namesto ob osmi uri, kot dru-
ge nedelje. Druga sv. maša
bo pa ob deseti uri, kot po na-
vadi, za tiste, ki ostanejo do-
ma. — Še enkrat se vas opo-
zori, da bodite o pravem ča-
su pri truku.

Kar se tiče drugih novic,
za sedaj skoro ni kaj poroča-
ti, kot to, da se je zadnje ne-
deljo poročila v naši cerkvi
Miss Cecilija Kučič. Poroka
je bila ob tretji uri popoldne
z blagoslovom. Radovednežev,
kot pri vsaki taki slovesnosti,
pi manjkalo. Želimo ji mnogo
sreče in zadovoljnosti v no-
vem stanu.

Novinar

"Vsak naj spozna, da brez
agitacije za katoliški list smo
vsi zakopani v tihi, sramotni
grob in naš mili narod ne bi do-
bival prepotrebne bodila."

OKLIC FARANOM ŽUPNIJE
ST. LOVRENC OB TEM-
NICI NA DOLENJSKEM

Cleveland, O.

Spodaj podpisani nazna-
njam, da sem prejel pismo iz
stare domovine, katero se gla-
si sledeče:

Dragi rojaki! Vsi, ki ste bi-
li pred leti doma veste, da ni
bilo v naši fari nikakega dru-
štvenega življenja. S tem ker
tega ni bilo, je bila mladina
prepustena sama sebi in ni bi-
la deležna tistega, kar mladega
človeka ohrani dobrega. Dru-
štva dajejo mnogo dobrega
mladim ljudem. Društvo je ti-
sto polje, kjer se loči dobro
zrno od plev. Ker vemo kako
koristno je to, zato smo usta-
novili gasilno društvo, ki naj
v prvi vrsti uči mladino poma-
gati bližnjemu v nesreči, po-
leg tega pa zaposliti mlade
fante v prostem času in jih
odvržati od pijančevanja, ki
povzroča toliko hudega naše-
mu malemu slovenskemu na-
rodu.

Vsi naši sosede se ponaša-
jo s kako ustanovo, le St. Lo-
vrenc nima ničesar. Kar smo
zamudili, hočemo nadomesti-
ti in pokazati ljudem, da tu-
di v današnjih časih, ki jih
preživljamo, lahko kaj nare-
dimo, ako ima človek dobro in
trdno voljo. Delali bomo z vso
močjo, da bomo društvo dvi-
gnili na isto višino kot so sosa-
dna društva, ako pa nam bo-
stve, dragi rojaki, stali ob stra-
ni še vi, bomo z vašo pomočjo
prekosili vsa sosedna društva.
Naša želja je, da kar smo za-
mudili, da bi sedaj vse nado-
mestili.

Zato vas prav lepo prosimo,
storite vse, kar morete in po-
magajte z vsakim najmanjšim
darom, ker držimo se prego-
vora: Zrno do zrna pogača,
kamen do kamna palača!
Za vse, kar nam boste daro-
vali, se vam najlepše zahvalju-
jemo in vam bomo vedno hval-
ležni. Imena darovalcev bomo
vpisali v posebno knjigo, od
koder naj naši nasledniki raz-
vidijo, kako smo spravili dru-
štvo do viške. Nabirale pole,
prosim, vrnite, da jih shrani-
mo v arhiv.

St. Lovrenc, dne 8. julija
1935.Anton Pugelj nadzritelj,
Franc Strekelj, predsednik,
Stanko Obolnar, tajnik, Alojz
Medved, blagajnik. (Dru-
štveni pečat.)

Komentar: Ne bo nič preti-
rano, ako trdimo, da ni župni-
je v ljubljanski škofiji, ki bi
bila tako zapuščena v kultur-
nem oziru, kot je St. Lovrenc.
Kdor je preživel svoja mlada
leta v naši župniji, ta trdi
drugače na bo. Edino, kar je
v St. Lovrencu društvenega
življenja, ga je najti v Mariji-
ni družbi, katera je bila usta-
novljena na pobudo sedanjega
župnika g. Antona Oblaka. Za
mladeniče pa še toliko ni bilo
poskrbljeno, kot za dekleta.
Zato se ni čuditi, ako fantje
iščejo zabave v ponočevanju

• DOGODKI •

med Slovenci po
Ameriki

Obiski

Zadnjo soboto je nas obiskal
g. John Videgar iz Milwaukee,
Wis., ko se je mudil po raznih
opravkih v Chicagu. Obenem je
obiskal tudi svoje sorodnike,
družino g. Frank Tomažiča na
22. cesti.

V ponedeljek pa se je zgasil
v našem uredništvu rojak g.
George Pežec na potu iz zapada
proti vzhodu. — Dalje so nas ob-
iskali v ponedeljek Mrs. Marg.
Kogovšek ter sinček Stanley in
Mrs. Mary Pazdertz, vsi iz Col-
linwooda pri Clevelandu. Ogle-
dali so si tudi našo tiskarno in
se prav pohvalno izrazili o nji.
Povabile so Chicagožane, naj se v
čim večjem številu udeležijo vi-
leke slovesnosti, ki se bo vršila pri-
mesec, namreč, odkritje Barago-
vega spomenika, Evharističnega
kongresa in pa slovesne nove
maše, ki jo bo daroval vrhviš se
iz domovine Rev. Marcel Marin-
šek, OFM. — Vsem prav lepa
hvala za prijateljski obisk.

Barberton na noge

Barberton, O. — Prihodnjo
nedeljo, 18. avgusta, bo priredi-
la slovenska župnija Presv. Sr-
ca Jezusovega svoj letni piknik
na dobropoznanem Hopocan
Garden prostoru. Vsi župljani
kakor tudi prijatelji omenjene
župnije prav prijazno vabljeni.

Slovenec — kandidat za šeri-
fa

Somerset, Pa. — Med 17 kan-
didatov za okrajnega šerifa je tu-
di 27-letni Joseph Korošec, ki
kandidira na demokratskem ti-
ketu. On je delavec in ima med
rudarji dosti prijateljev.

in pijančevanju. Mesto k ma-
duš, v gostilno, po sv. maši pa
pretep pred cerkvijo. Za naj-
boljšega fanta je veljal tisti,
ki je znal dobro preklinjati
ter zaničevati pobožne ljudi.
Kdo more reči, da ni bilo ta-
ko?

Človek se sam sebe vpraša,
čemu tako divjaštvo od strani
sicer drugače poštenih fantov?
Odgovor na to je lahko dati.
Zato, ker ni bilo v St. Lovren-
cu nobenega društvenega živ-
ljenja in ne voditelja, ki bi
 znal voditi mladino po pravi
 poti.

Čujte, kaj poročajo z Nizo-
zemskega! Na Nizozemskem
imajo tako urejene razmere,
da pride na vsake 2,000 pre-
bivalcev po ena šola in ravno
na toliko prebivalcev po ena
gostilna. Znano je vsemu ka-
toliškemu svetu, kako vzorna
je nizozemska mladina. Koli-
ko nizozemskih mladenk se
posveti redovniškemu poklicu!
Število duhovskih poklicev na
nizozemskih mladeničev preka-
ša vse druge dežele. Velikan-
ske svote daruje nizozemska
mladina za katoliške misijo-

Avtne nesreče

Geneva, O. — Frank Hočeva
star 55 let, je bil pred nebe-
dnevi ubit na cesti. Povožil je
je avto. Ponesrečenec je delal
neki farmi.

Milwaukee. — John Oblak
Louis Velkavrh, oba odborni-
društva 65, KSKJ, sta se zad-
teden vozila s svojima ženama
otroki v avtu, ki se je preku-
v obcestni jarek. Vsi so posk-
dovani bolj ali manj, najbolj
Oblak, ki je še v bolnišnici.

Vlak ubil rojaka

Cleveland, O. — Zadnjič
se je Jos. Kocjančič peljal v
tu z dvema tovarišema, ki mi-
bila Slovenca, z nekega piknik-
ko se je avto ustavil sredi pro-
Erie železnice, v tistem momen-
tu je pa pridrvel vlak in zagre-
avto 150 čevljev daleč po tra-
nicah. Vsi trije so bili na me-
ubiti in avto je bil docela ran-
jan. Pokojni Kocjančič je bil
star 55 let in doma iz Sel-
Sumerku. V Ameriki je bil
let in tu zapuščal ženo, osem
nov, dve hčeri in brata.

V večnost so odšli

V Clevelandu, O. je umrl
Frank Zorut, star 50 let, iz
Vidarpina pri Gorici na
morskem. V Ameriki je biva-
let.

V Pittsburghu, Pa., je pre-
mrla Frančiška Šifrar, roj-
vec.

V Calumetu, Mich., je um-
rla 10 letna Mary Shute.

V Brooklynu, N. Y., je po-
minula Marija Vilar, stara
let.

V Chisholm, Minn., je umrl
Frank Severinski, star 56 let.

V Sheboygan, Wis., je um-
rl Joseph Prihe, star 50 let.

V Lorain, O., je umrla
Košten, stara 65 let, doma iz
si Rovne fara Bloke na Notu-
skem.

V Sheboygan, Wis., je um-
rl Aleksander Dovjak, star 49
let.

ne, za reševanje pogam-
duš.

Kaj pa pri nas na Slo-
skem? V tem oziru smo na-
zelo majhni. Iz seznama, ki
je vodilo leta 1926 Glasilo
S. K. J. posnemam slede-
č: Fara St. Lovrenc ob Tem-
nici 1,385 prebivalcev in
288 metrov nad morjem.
Župnika je č. g. Anton Obla-
k rojen v Horjulu na Goro-
skem 12. junija 1871, v
nika posvečen 21. julija 1895,
novno mašo pel meseca julija
1895.

Za časa mojega bivanja
domovini, je bilo v naši žu-
pi enajst gostilen. Naj jih
nujem po vrsti: V St. Lov-
rencu pri Martin Jarem, Ka-
žljajpoh, Miha Žlajpoh, Ka-
kolenc, Alojzija Gorec; v
pročah: Franc Strekelj,
Martinji vasi Josip Gredin,
Krtini pri "Vavtarci," na
Loki pri Mariji Raznožnik,
"Gorc" in pri "Spancu."
leg tega so bile še tri žgane
ne, ena na Pluski, ena v
hanji vasi in ena na Vrhu
na mojem rojstnem domu.
(Dolge na 3. str.)

TARZAN NEPREMAGLJIVI

(161)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Z nevoljo je Zverji opazil, da ni bilo nobene-
ga črnca, ki bi naj postregel njegovim oficir-
jem, tudi njihovi privatni slugi so odšli z osta-
limi in niso hoteli več delati. Tako so si morali
Zverji in ostali štirje sami pripravljati jed in vse
kar je bilo potrebno, četudi z veliko nevoljo in
jezo.

Ko so Zverji in ostali ravno jedli pripravljene
jedi, je nenkrat stopil med njega Kitembo, ki se
je predstavil Zveretu kot vodja črncev, ki so po-
prej bili pokorni Zveretu in njegovim ljudem.
"Mi sedaj odhajamo k svojim ljudem," je re-
kel Kitembo. "Pustimo vam pa hrano, da vam
ne bo treba stradati."

"Veliko naših vojščakov zahtevajo, da vas
pobjemo," nadaljuje Kitembo. "Zato ti jaz ne
morem jamčiti, če pojdeš za nami, da te moji
ljudje res ne napadejo in vse pobijejo, ker ves
čas, kar hodimo s teboj, nas vse preganja zli
duh." — "Kar tako nas vendar ne morete pu-
stiti," reče Zverji Kitembu.

"Ti nam več ne moreš zapovedati kaj smemo
in kaj ne smemo! Razumel bi človek?" ob-
lastno reče Kitembo. "Vas je komaj petica, a
nas je veliko. Kaj je tvoja moč proti naši. Tvo-
ja moč nad nami je zlomljena in vse prisrge ne
veljajo več." — "Kitembo, kaznovati boste za
to," odgovori Zverji.

AKO

je poleg
vašega
imena in
naslova
značba
"S-35" je to
znamenje.

da je vam ta mesec potekla naro-
čina za "Am. Slovenca". Obnovite
naročnino točno bodisi pri naših lo-
kalnih zastopnikih, ali pa pošljite
isto direktno na upravo. Tisti, ki
lahko in morejo poravnati naročni-
no točno, naj ne čakajo na opomine
iz uprave, ker z pošiljanjem opomi-
nov ima uprava stroške in delo.
Opomin za obnovo naročnine je
poleg vašega imena in naslova.

KALVARIJA UKRAJINSKEGA NARODA

Naš čas, ki mu daje naglica vsakovrstnih dogajanj svoj značilni obraz, bi lahko krstili z dobo moderne civilizacije. Kajti danes je vse moderno: ustroji držav, kultura, življenje, izumi, modernih je tudi tistih 50.000 bojnih letal, ki strahotno bučijo nad človeškimi glavami in čakajo prilike, da bodo zopet lahko sipala smrt in razdejanje. Pač pa ni moderna humanitarnost, krščanska morala, ljubezen do bližnjega. Državniki gredo mimo tega. Moderna ni tudi zaščita narodnih manjšin. To prav lepo vidimo pri nekaterih slovenskih državah, ki pod okriljem "slovanoljubja" vidijo možnost likvidacije istokrvnih manjšin. O vsem tem se malo piše in govori, svet se danes zanima za druge stvari in pri tem ne gleda na narode, katerih usoda ni dala lastne državnosti.

Eden izmed narodov, ki je 900 let zadrževal pohode različnih evropskih sovragov, nevarnih vsej evropski kulturi in krščanstvu, je danes ukovan v verige in bilan. To je 45 milijonski ukrajinski narod. Obri, Pečenegi, Kazari, Polovci, Tataři, kesneje ves čas Turki, vsi ti so penili po njegovi zemlji. V zaledju pa so drugi narodi svobodno razvijali in krepili. L. 1764 so Rusi Ukrajince nazvali "Maloruse", 1876 je bilo zatrito ime in vsaka tiskana ukrajinska beseda preneha govoriti. Boj na življenje in smrt pred vojno in v njej se za Ukrajino ni uspešno končal. Tri milijonsko površino so razdelili med Poljsko, SSSR, Romunijo in Češkoslovaško.

Pod Poljsko živi okrog 7 milijonov (po uradnih podatkih iz 1921 5.898.000, 1931 se ča. 4 milijone). Poljska hoče uničiti ukrajinsko tradicijo in inteligenco. Na ukrajinski zemlji se sliši poljski jezik le iz ust davkarjev in zandarjev. Ukrajinsko uradništvo je samo še tisto, ki je ostalo iz Avstrije. Po zakonu je seveda vse v redu, samo da se ta zakon ne izpolnjuje. Ukrajinski šol sploh ni. Pod Avstrijo jih je bilo 3600, sedaj so vse poljske, kjer pa še obstojajo, je velika borba med šol. oblastmi in starši. Več primerov je bilo, da so poljski učitelji ukrajinskim otrokom branili moliti v lastnem jeziku. Jasno je, da vzgoja v tujem jeziku in duhu nimajo uspeha. Ako bi ne bilo privatnega ukrajinskega šolstva, ki se s poljskim zelo bori, bi ostali analfabeti. Državnih srednjih šol je ostalo še kakih pet, a so ukrajinske samo po imenu. Ukrajince se dokopati na visoko šolo je zelo težko. Uspehi na poljskem ne dobi, razen če zataji jezik in narodnost. — L.

TAJNA ŽIVALSKÉ DUŠE

V Stuttgartu je torej zborovala Zoološka družba. Poročilo pravi, da smo v opazovanju in raziskavanju življenja, ki nas obkrožuje, v zadnjih letih precej napredovali. Čujmo torej:

Da se lahko uče tudi najnižje stopnje živali, je že pred leti dokazal monakovski zoolog v. Frisch, ki je pritiklavnega soma naučil, da je vselej na določen živž priplaval na površje. Drug, če čudovitejši poskus, je dokazal, da je mogoče učiti tudi na visoko glisto-deževnico, ki torej niso čisto brez duševnih sposobnosti. Deževnica je namreč v ro- "op", spoznal, da jo v levem delu zmeraj zadene električni tok in je jela lezti samo po desnem delu rova.

Se bolj zanimivi mimo teh sta-

1933. 6. in 7. maja, je obhajal ukrajinski narod na svojem vseukrajinskem shodu v Lvovu obletnico odrešenja. Določena je bila sprva četrtinska vožnja. Ker se je oglasilo preveč ljudi, so zvišali na polovico, a v zadnjem momentu na celo. Tako se jih je moralo mnogo vrniti.

Se v mnogo slabšem položaju živi 35 milijonov Ukrajincev v SSSR. Ali ni čudno, kako more biti na rodovinski Ukrajini lakota, kakršne ni niti v pustih, peščenih severnih predelih Rusije? Versko čuvstvanje teh ljudi je zelo močno. 6 milijonov ljudi je od glada pomrlo pod boljševiki. Rdeči režim hoče z lakoto uničiti najprej njih pravoslavno vero, a zatem narodno zavest. Med temi milijoni pa niso všteti stotisoči, ki so jih spravili v pregnanstvo na sever. Mnogo jih je v ječah, o katerih nihče nič ne ve.

Deber milijon Ukrajincev živi pod Romunijo v Besarabiji, vendar ni tvori etnografske celote. Vrši pa se nad njimi huda romanizacija.

V Zakarpatski Ukrajini (t. j. v Podkarpatski Rusiji, ČSR) jih je dobrega pol milijona. Imajo avtonomijo, tu jim je razmeroma še najboljše. Vendar se zadnja leta njihovo izobraženstvo pri službah zapostavlja. Včasih je tudi lakota. Ali ni značilna sprememba imena? Zakarpatje — Podkarpatje, od katere strani pač človek gleda.

Ukrajina začenja usihati. Kjer so bile nekoč vasi, tam so zdaj še samotne hiše, kajti šest milijonov je šlo, polja nima kdo obdelovati. Podoba te zemlje je enaka podobi iz časa Tatarov. Razlika je samo ta: takrat je bila namesto vasi in mest porasla stepa, a danes na novozgrajenih mestih in vaseh rastejo pokopališča brez križev. Razlikuje se tudi način krvištva. Bolje je bilo umirati pod tatarskim mečem ali v daljnji sužnosti, kakor zdaj gledati, kako najbližji in najdražji umirajo od — gladi.

A vse to trpljenje ukrajinskega človeka ni iztrgalo vere v Boga in ljubezni do domovine. Ukrajinski narod ve, da se more zanašati le nase. Ve, da je "slovanoljubje" le fraza močnega. Narod se nahaja v permanentni revoluciji, ki se je začela med leti 1917—1921. — Potrdilo temu so besede Kossiora, tajnika sovj. vlade, a v Poljski koncentracijski tabori. Zelo je razširjena tajna organizacija ukrajinskih nacionalistov (OUN), ki se krepil od leta do leta v vseh stanovih. Cilj organizacije je izgon komunistov in drugih narodnih sovražnikov in ustanovitev lastne države.

Vernost Ukrajincev se kaže v velikem čaščenju Matere božje. Podoba sv. Mihaela, narodnega zaščitnika, so v dobi tatarskih vojn nosili na modrorumenih praporih. Prišel bo čas, ko bodo ti onečasteni prapori vstali iz poteptane ukrajinske zemlje in poklicali v življenje — Ukrajinsko "soborno" državo. — St.

rejših poskusov so morda uspešni, ki jih je dosegel prof. Oton Köhler (Königsberg), ko je učil goloba računstva. Na kongresu je celo predvajal film o tem. Golob naj bi se naučil šteti. V ta namen so položili predenj desetiške z dvema zrnoma, drugo pa s tremi zrnji. Ako je golob pozabil dve zrnji, se mu ni zgodilo nič. Kakor hitro pa se je dotaknil desetiške s tremi zrnji, ga je ta s pomočjo posebnega mehanizma udarila po glavi. Na ta precej zgovoren način se je golob naučil ločiti dve zrnji od treh. Skrajna mu je bilo treba tri zrna razvrščati v obliki trikotnika, ki pa so ga zmeraj bolj nízali, dokler niso zrna stala v ravni vrsti.

Golob je torej poslej pozobal povsod, kjer so mu nasuli po tri zrna, samo po dve, tretje pa je

OČE IN SIN

Na sliki se vidi Mandeville Zenge, ko ga je v preiskovalnem zaporu obiskal njegov oče. Kakor se iz sinovega obličja razvidi, mu oče mora ravno govoriti kake bodrilne besede. Zenge bo prišel pred sodno obravnavo pod obdolžbo, da je umoril svojega tekmeča v ljubezni, dr. Bauerja.

lepo pustil. Njegov učitelj je sedaj napravil korak dalje in je nasul golobu po štiri zrna. Kar se je nato zgodilo, dokumentarčno prikazuje film. Golob prileti, pozoblje dve zrnji, se zdrzne, ne ve kaj početi in naglo odfrči.

Se bolj presenetljiv je uspeh golobovega srečanja s — petimi zrnji. Golob prifrči, pozoblje dve zrnji in ima menda občutek, da je tega še dovolj na razpolago, pozoblje še tretje zrno, nakar se ga nenadoma loti divji strah in odleti. Seve, moral je šele spoznati novo laž. Prihodnjic je bilo videti, da si je žival že na jasnem. Pozobala je samo dve zrnji, ostala tri je pa pustila v miru. Za goloba pomeni to vsekakor velik računski uspeh! Pri šestih zrnjih pa seveda ni mislil več na štetje. Šest ni zanj nič več število, ampak že kup! Slične uspehe kaže dreširanje liščkov.

Odločilna pa je pri teh poskusih v primeru s poskusi s psi okolnost, da je pri psih vedno navzoč človek, med tem ko so bili tičji navezani čisto sami nase.

Da orel lahko iz silne višine opazi miško, ki teka po polju, je sposobnost, ki jo človek čisto občuduje. Zakaj orel tako dobro vidi, je v svojem zanimivem poročilu pojasnil dr. E. Menner. Kakor mi ljudje, ima tudi orel na svoji šarenici rumen madež. Ta je urejen tako, da deluje kakor raster in razstavi celotno sliko vnanjega sveta v same postrobnosti. Rezultat tega je, da orel opazi tudi čisto majhne nabe. Poskus s fotografsko kamero je dovedel dr. Mennerja do te razlage. Ako namreč poskušamo v zraku visoko leteče ptice gledati in naslepti, so te skoraj nevidne. Ako pa napravimo na slepec rumen madež s koščkom rumenega papirja, takoj lahko razločno opazimo ptice, ki letajo v višini semintja. Vidimo jih namreč, kako za rumenim madežem izginjajo in se zopet pojavljajo izven njega.

Odnose med nagonom in možgani ter dednostjo je raziskal prof. dr. Giersberg. Presajal je delce možganov z živali na živali in ugotavljal, kako se taka v mladosti izvršena izmena pozneje pojavlja. Izkazalo se je, da so lastnosti posamezne vrste zvezane s temi možganskimi delci. Žaba na pr. ki je dobila presajen del krtovih možganov, čez

NA PRODAJ

za preostanek na mortgage sledeča poslopja: na 1804 W. 22nd Pl. Chicago, poslopje iz opeke, štiri stanovanja po štiri sobe, z eno kopalnico. — Na 1834 W. Cermak Rd. tri stanovanja po šest sob s kopalnici. Na 2128 W. 24th St. dve stanovanji s šestimi sobami s kopalnici. Na 1804 W. 21st Pl. dve leseni hiši v ozadju po štiri sobe. Sprejemem \$500 kot naplacho ali pa delnice Buildg. & Loan. Preostanek na lahke jbroke. Vprašajte pri K. Ropa & Son, 1710 W. 21st Pl., Chicago; Canal 5465.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Sedaj pa izračunajmo. Sola je ena v naši župniji na 1,885 prebivavcev, a gostiln je z žganjarnami vred 14. Torej na vsakih sto prebivavcev po en gostilna in to v kraju, kjer ni nikakega tujkega prometa. Ob teh številkah si vsak človek lahko naredi svojo sodbo. Številke so ogromne, a povedo resnico, ker ne .znajo lagati. Ni čuda, da je taka stiska za denar v domovini, ko ima vsak toliko priložnosti iskati si utehe v kozarcu. Kako temu od pomoči? Edini izhod je v tem, da se prične mladina odvracati od pijače. A mladina hoče zabave, veselje in ker druge zabave ni, jo išče v pijači.

V St. Lovrencu je sedaj za nadučitelja mladi energični g Pugelj po imenu. Žena njegova je rojena v Koritih, fara Dobriče, tudi učiteljica, poznaj o osebo. To sta dve plemeniti srca, ki se na vso moč trudita v šoli in izven šole vzgajati mladino naših sordnikov za vredne člane človeške družbe. Iz pisma vsak lahko razvidi, da so ustanovili gasilsko društvo; iz kakšnega namena, pove pismo samo.

Napisal sem marsikateri članek v korist naših društev ter drugih ustanov v novi domovini. Danes pa, dragi rojaki iz fare sv. Lovrenca, stopam pred vas s prošnjo, ki se tiče našega rojstnega kraja. Prosim, da se vsak po svoji zmognosti odzove ter daruje, kar more darovati. Ker pa ne vem za imena in ne za naslove vseh rojakov, prosim vse tiste, katerih ne bom obiskal da bi poslali darove kar na moj naslov. Zagotavljam vam, da bo denar poslan na pravo mesto.

V Collinwoodu in Euclidu bom z g. Jarmom obiskal vsa rojake, za katerih naslove vem, v bližnji bodočnosti. Za Newburg pa prosim, da bi se kateri sam odzval ter obiskal v ta namen naše rojake. Nabiralne pole in potrdilo od vodstva društva imam jaz na rokah in jih radevolje izročim vsakemu nabiralcu. Nameravam poslati eno nabiralno pismo tudi v Forest City, Pa. Tam je veliko naših ljudi, ki imajo gorko čuteče srce, kadar je bližnji v potrebi. Tam bo pobiral prispevke g. Vide Germ, moj sestre, Balantove Pepe iz Vrhovega.

Gasilsko društvo ima sedež v St. Lovrencu. Motorno brigadno so že kupili, plačali pa še ne. Začasno je brigadna v Prapročah v Martinovem poslopju. Pozneje nameravajo sezidati gasilski dom na "Kazini."

Dodatek: Občina Praproče je sedaj pod občino Vel. Loka, sedež županstva je v St. Lovrencu v Pintarjevi hiši. Cela župnija štolvenska spada sedaj pod glavarstvo Novo mesto, razen Steharje vasi, ki še vedno spada pod glavarstvo Litija. To sem omenil radi tega, ker bo gotovo zanimalo vse, kateri so od nas doma.

Priporočam se vam že vna prej, da kadar vas z g. Jarmom obišče, da daruje vsak po svoji zmognosti, da bo najino težko delo na ta način vsaj nekoliko olajšano.

Frank Kovačič,
15722 Holmes Ave.
Cleveland, Ohio.

"Amer. Slovenec je dediščina naših pionirjev in te dediščine ne damo iz rok prej, kot na smrtni postelji amerikanskega lovenstva.

Jacob Gerend Furniture Co.

704-706 North 8th Street, Sheboygan, Wis.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah. Telefon: 85 — Res. 4080-W

KAKO SEM SPOZNAL IN NAŠEL RESNICO

Napisano drugim v zgled in korist

Zanimiva in poučna zgodba življenja — važno posebno za sedanji čas in naše socialiste.

(Dalje.)

In v drugi izmed teh molitev sem klical obupno in pretresljivo k "Dobremu Pastirju", ki pusti sten. 99 ovc, pa gre za eno ovco in jo išče dokler jo ne najde, naj se že vendar me usmili in da če že On mene ne išče in ne najde, naj se mi vendar pusti meni Njega najti, ko z največjo bridkostjo jaz njega iščem, naj vendar ne dopusti tega, da bi jaz kot njegova zgrubljenca ovca zunaj njegovega ovčnjaka trpel, stradala in nazadnje izhiral in žalostno poginil.

Zložil sem istočasno tudi nekaj podobnih in tozadevnih verzov. Iskal sem po raznih knjigah in spisih, če bi morda kje našel kaj, ki bi bilo podobno mojemu slutitju, da bi imel kaj za vzgled, da bi vedel, kako mi je ravnati, kako se mi je v tem zadržati, da bi mi vsaj nekoliko dalo sveta, kaj in kako naj o vsem tem sodim, da bi mi bilo kaj v pouk, pojasnilo in tolažbo — pa tega nikjer nisem mogel najti. Vse sem moral sam preizkusiti, o vsem sem popelhom sam šolati, skozi vse sem moral iti. Mislim, da je to moj edinstven slučaj. In zato sem moral kar trpeti, trpeti sam, trpeti skrito, tiho, brez vsakega sočutja, brez vse tolažbe, ne da bi kdo o tem kaj slutil.

In tako sem se glede takih in podobnih slučajev moral sam izšolati in sem zdaj jaz lahko drugim za šolo; morem pa jaz zdaj v enakih ali podobnih slučajih drugim svetovati, jih poučevati, podrti in tolažiti.

Z enako potrebnimi, z enako trpečimi in nesrečnimi najboljši oni, ki je bil sam enako potreben, ki je sam enako trpel in bil nesrečen in zato kot tak najbolj ume svetovati, poučevati, tolažiti in pomagati.

In če bi ne mislil in upal, da vtegnejo te moje skromne vrstice komu kaj koristiti in pomagati, bi jih nikdar ne pisal.

12. ZOPET — V KRIZI

Se pred nedavnim mi je tako milo in jasno svetila zvezda sv. vera, me vodila, krepila in dvigala v bridkostih in težavah življenja. A zdaj pa je priplaval ogromen in težak oblak in mi zvezdo vodnico popolnoma zakril, da zdaj ne morem drugega več, kakor le še ozirati se proti onemu kraju, kjer sem to zvezdo videl nazadnje sijati.

Vstala je pred menoj vzvišena gora, na katero sem strastno upiral svoj pogled in videčemu v nižavah sveta vso silo gorja človeštva, morje duševne bede, v kateri človeštvo stoka in trpi in videčemu mnoge krive preroke, ki si celo služijo kruh, ali kopicijo bogastvo s tem, da ljudi spravljajo ob duševni kruh in življenje, da jih spravljajo s svojimi krivimi nauki in zmotami v najhujšo dušno in telesno revščino in nesrečo, se mi je bila vnela silna želja priti na to goro, od kjer bi imel jasnejši pogled na vsa pota, prava in napačna, po katerih hodijo ljudje in bi tem potnikom kazal prava pota in jih svaril pred napačnimi. Hotel sem pustiti nizaivo in vse, kar je v nižavi drugim, sam pa sem se hotel povzpeti višje, da bi tako nebesom bližje in bolj oddaljen od sveta zmot, mogel za druge bolj prosti in jim bolj koristiti. Hotel sem postati žrtev za srečo drugih.

Ze sem bil nastopil svojo pot na goro z najslajšimi upi. Pa smalu se mi je zgodilo, kot se zgodi marsikateremu predzre mu hribolazcu, ko se ponese pri plača s svojim zdravjem ali pa celo s svojim življenjem svojo preveliko gorečnost in neprevidnost.

Zadel sem ob skrivni prepad, nad katerim se je vzdigovala visoka strmina nedostopna človeškim nogam in poti na to goro ni bilo upati še le potem, če bi se to v resnici zgodilo, kar so mi vedno trdili skrivnostni glasovi in mi zagotavljali, da se bo zgodilo, da mi bo mogoče stopiti v zakon, da katerega da mi je že Bog izbral in odločil nevesto, da se bo to zgodilo, ko pride čas zato, le verujem naj in potrpežljivo čakam.

Veroval in upal sem to in tudi veseli sem se tega, toda le tako dolgo, dokler sem čutil bližino nekoga in čul njega glasove, a potem pa se je vedno začel boj med vero in dvomom in ta boj in to moje stanje, radi katerega sem prišel v krizo in nazadnje kriza sama, vse to me je delalo skrajno nesrečnega.

Pogostoma, ko mi je stopila pred oči vsa moja revščina in nezmožnost, vsa nesreča in tragedija moje usode in se mi je vsa teža žalosti in bridkosti zalivala na dušo, me do dušnih in telesnih nezmožnosti in blizu nezvesti potria, mi bridkost tako stisnila srce, kot da bi človeka ubil, da sem se popolnoma omagan zgrudil na tla, kjer sem mogel samo zvijajoč se še stokati in vzdihovati: O smrt, o smrt! K temu je navadno sledila nekaka neobčutnost in odrevenelost.

Misel, kaj če so ti skrivnostni glasovi le prazne sanje in prevara, me je z ozirom na moj resen položaj navdajalo z veliko skrbjo, kaj če se vtegne moje neurejeno življenje vleči še dolgo, če bom moral še dolgo trpeti brez tolažbe vere in ne bom mogel več držati, če bom nazadnje otopel, postal nezmožen za vsakršno delo, če mi ne bo več obstanka v človeški družbi in se bom morda kar kam zavlekel in izgubil brez sledu...

Že sem bil nekoč poskusil kar sam storiti konec temu stanju, katero bi vtegnilo imeti kake take posledice, s tem, da sem skušal zvedeti za kako primerno dede, s katero bi vstopil v zakon, ne da bi se oziral na skrivnostne glasove, ki so mi govorili, da do zakona gotovo in samo po sebi pride in naj glede tega mirujem.

In v resnici, že po rahlem poskusu mi je vest očitala, da ne pravnam prav in sem kmalu odnehal.

Po daljšem času in čakanju pa sem bil zopet enkrat sklenil nekaj podobnega, samo s tem razločkom, da sem hotel to pot opisati bolj natančno svoj položaj nekemu duhovniku in še le potem, če bi mi ni on svetoval, še enkrat kaj takega poskusiti.

Kakor potapljačji se loveč se za vsako bilko, tako sem se skušal tudi jaz rešiti in si pomagati. Ali boljše bi bilo, ko bi ne bil tega storil. To je bilo zame usodno. Vsekal sem si bil s tem le še večjo rano.

Visečemu nad prepadom, ko so mi še pojemale zadnje moči, sem še enkrat obupno zaklical na pomoč in dotični, ki je čul moj klic, ki me morda ni razumel ali sem jaz s tem bil naredil toliko napako, me je bil zavrnil in mi dal spoznati, da mu s tem nisem storil usluge. Zvedel sem bil pozneje, da je potem tudi on sam prišel v duševno krizo in v njej tudi končal.

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENC!

Prevod iz franco-
skega izvirnika

CHICAGO, ILLINOIS